

KAPLAŃSKI (579) *ai*

Oba a jasne (w tym w pierwszym 15 r., w drugim 11 r. błędne znakowanie).

sg m N kapłański (40). ◇ G kapłańskiego (44); -ého (5), -(e)go (39). ◇ D kapłański(e)mu (6). ◇ A kapłański (69), kapłański(e)go (1). ◇ I kapłańskim (2) KromRozm I, SkarKaz, kapłański(e)m (1) BibRadz. ◇ L kapłańskim (16). ◇ f N kapłańskå (35), kapłańsk(a) (1). ◇ G kapłańskiej (27); -ěj (2), -(e)j (25). ◇ D kapłański(e)j (7). ◇ A kapłańską (25). ◇ I kapłańską (17). ◇ L kapłańskiej (21); -ěj (3), -(e)j (18). ◇ n N kapłański(e) (27). ◇ G kapłańskiego (30); -ého (1), -(e)go (29). ◇ D kapłański(e)mu (3). ◇ A kapłański(e) (28). ◇ I kapłańskim (6), kapłański(e)m (1) BibRadz. ◇ L kapłańskim (11). ◇ m a. n G kapłański(e)go (7). ◇ D kapłański(e)mu (2). ◇ I kapłańskim (2). ◇ L kapłańskim (1). ◇ pl N m pers kapłańscy (14). subst kapłańskie (41); -é (4), -e (1) OpecŻyw (4 : 1), -(e) (36). ◇ G kapłańskich (33). ◇ D kapłańskim (4). ◇ A m pers kapłański(e) (1). subst kapłańskie (25); -é (2), -(e) (23). m pers a. subst kapłański(e) (4). ◇ I m kapłański(e)mi (1). f kapłańskimi (3) OrzRozm, BielKron, SkarKazSej, kapłański(e)mi (1) WujJud. n kapłańskimi (2). m a. n kapłańskimi (2). ◇ L kapłańskich (18).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Przymiotnik od „kapłan”:

1. *Od znaczn. ‘osoba uprawniona do wykonywania czynności związanych z kultem religijnym’; sacerdotalis Murm, Mącz, Cn; ad sacerdotium pertinens Mącz; sacrificialis Cn (578) : Sacerdotalis, ad sacerdotium pertinens, Kápłáński/ duchowieński. Mącz 363c.*

a. *Odnosi się do instytucji kapłaństwa (546) :*

α. *Przez kapłana wykonywany, wynikający z obowiązku, prawa lub przywileju jego urzędu, faktycznego czy postulowanego; odnosi się do kapłana jako sprawcy czynności lub uczestnika stanu wyrażonego przez określanie rzeczownik (252) : Kápłáńfka rzecz yákoby poľrzdokym być myędzy ludźmi á bogym KromRozm III K2v, K5v marg, K6, K7, K7v; Iákoby tho píľmo miáło być przeciľwne małżeńfťwu kápłáńfkiemu. KrowObr 231v, 159v, 232, 232v, 235v; OrzRozm H3 marg, H4; BielKron 219, Kkkk2v; od tego Króľowánia Kápłáńfkięgo/ Lud Boży Króľeľtwem wezwány był OrzQuin V2; KuczbKat 125; WujJud 146v, 221v; RejPosRozpr c3; iľz Popowi może moc ná rozgrzeľzanie y ná ťľużenie/ y ná inne Kápłáńfkie vczynności/ Wľádyká záhámowác SkarJedn 340, 122, 348; Zwiáfká kápłáńfka/ duľze dotyka/ y do niebá idzie SkarŻyw 91, 91 [2 r.], 456 marg; CzechEp 172; WerKaz 304; Przez kápłáńfki poľtepek/ niebá ľwe otwieráľz/ A tu ná ťwiát ťľtepujac/ grzeľzne k ľobie zbieráľz GrabowSet P3, P4; Bezzeńfťwo kápłáńskie. WujNT 35 marg, 387 marg, 594 marg, Xxxxx2v, Zzzzz2; Bo Abráhám [...] nie potrzebował proľtego chlebá y winá/ ále dzięki kápłáńfkiey y ofiáry zá zwycięľfťwo potrzebował. SkarKaz 156a; Skoro Konfťántyn wiáre á. Chryľťufowę przyiáľ: ták kápłáńfki rozľádek vczćľľ SkarKazSej 700b, 700b marg, 703b.*

W przeciwstawieniach: »biskupi (3), krolewski ... kapłański« (4): KromRozm III Iv; Ale zoľtań zá ľwym plotem [!] Krolu: inne ľá gránice Krolewkie/ inne kápłáńfkie. SkarŻyw 91, 456; A k temu y z ľtrony ťwięcenia y z ľtrony rzáďzenia/ wćľťza ięľť moc Bifkupia niľľi kápłáńfka. SkarKaz 607a.

W charakterystycznych połączeniach: kapłański(e)(-a) bezzeńfťwo (5), dzięki, godność, karność, krolowanie, małżeńfťwo (4), moc (10), niezeńfťwo, poľtepek, przysięga, przodkowanie, (roz)ťáď(ek) (3), rzecz (4), sprawa (7), uczynności, zwiázka, żywot.

Wyrażenia: »kapłańskie błogosławieństwo« [szyk 1 : 1] (2): Ato y obyetnieá/ iż od bogá íkutek myáło myeć błogolláwyenítwo kápłáńfkye. *KromRozm III* K6v; *SkarŻyw* 30.

»dostojeństwo (a. dostojność) kapłańskie(-a)« [szyk 9 : 4] (13): potym s krolewfkiego rodzáu poymowáli/ dla dołtoieńftwá kápłáńfkiego/ żony. *BielKron* 36v, 40v, 41, 43, 125, 140v, 158; *SkarJedn* 347; *SkarŻyw* 35, 86, 91, 346; ZDáło fię Pánu BOgu/ áby Kápłáńfka dołtoyność/ w ftárym Kápłáńftwie niezofáltá *LatHar* 195.

»godziny kapłańskie« = *preces horariae BartBydg* (2): *BartBydg* 121; Nád póspolite modlenie godzin kápłáńfkich/ Páunny Máryey godziny/ siedm pfallmow y zá vmárte przydawał *SkarŻyw* 412.

»kapłańska jurysdyccja« [szyk 1 : 1] (2): *OrzRozm* G4v; Ono fámo vkrzywdzenie czći bozkiey y ftanu duchownego/ ktorym fady kościelne y kápłáńfka Iurisdycya zepłowána ieft *SkarKazSej* 703b.

»modlitwa kapłańska« [szyk 10 : 1] (11): A okázuyąc íkutek y moc modlitwy kápłáńfkyye/ obyecuye/ iż będzýe wyfluchaná *KromRozm III* K6; *OrzQuin* Aa5v; *WujJud* 200v, 240; *SkarJedn* 345 [2 r.]; *SkarŻyw* 492 *marg*; *WujNT* 194; *SkarKaz* 455a; *SkarKazSej* 680b [2 r.].

»nauka kapłańska« [szyk 4 : 1] (5): *OrzRozm* E; *SkarŻyw* 501; A to mowiac/ nie gardźmy náuká kápłáńfká/ choć drugdy widzím/ iż to fámi czyniá o co ludzie karzá. *SkarKaz* 279b; *SkarKazSej* 678a, b.

»ofiara kapłańska« [szyk 4 : 1] (5): *WróbŻołt* S7; á przecię modlitwá y ofiárá kápłáńfka wżytkim póżyteczna bylá *WujNT* 194, 194 *marg*; *SkarKaz* 157a; *SkarKazSej* 678a.

»posługa (a. służba) kapłańska« [szyk 6 : 1] (7): *KromRozm III* I4v; *OrzRozm* Nv; *BielKron* 82v; która fluzba Kápłáńfka/ ná Ołtarzu w Kościele świętym/ przed oczymá wiernych ludzi záwłze bywa. *OrzQuin* N2v; Wiemy to dobrze/ że ie fámi Pan Bog potáiemnie przez póslugę kápłáńfká ípráwuie. *WujJud* 166; *WujNT* 353; *PowodPr* 22.

»kapłańska(-e) powinność (a. powinowatstwo)« = *pontificium Mącz* [szyk 3 : 2] (5): *KromRozm III* I2, K2v *marg*; ten ieft ktory wczynił kápłáńfkyye powinności [sacerdotio] dofýc w domu Bożym *Leop* 1.Par 6/10; *Mącz* 312b; *RejPos* 295.

»prawo kapłańskie« = *iudicium sacerdotum Vulg* [szyk 4 : 1] (5): *Leop Deut* 18/3; *BibRadz Deut* 18 *arg*; *BielKron* 41; On ípráwuie to co ná ziemi ieft/ á kápłáńfkie práwo zniebá z ítępuie. *SkarŻyw* 91; *PowodPr* 81.

»(prze)żegnanie kapłańskie« [szyk 3 : 1] (4): *WujJudConf* 165; Nákoniec przeżegnánim kápłáńfkim/ wyraża fię Ducha S. w dzień Święteczny zefłánie. *LatHar* 80, 105, 121.

»rozgrzeszenie kapłańskie« [szyk 7 : 1] (8): *KromRozm III* B7v; *WujJud* 81v *marg*, Mm3, Nn2v; *KarnNap* D; Ná tych tedy flowiech funduie fię potrzebá ípowiedzi y rozgrzeszenia kápłáńfkiego. *WujNT* 387; *WysKaz* 23 [2 r.].

»urząd kapłański« = *sacerdotium Vulg*, *PolAnt*; *pontificium Mącz* [szyk 75 : 22] (97): *PatKaz II* 38, 38v; *ConPiotr* 30v; *KromRozm I* I3; *KromRozm III* H7v, H8, H8v, I, Iv (15); *KrowObr* 123v, 124, 181, 233 [2 r.], 233v; Pomáżełz też nim Aároná y fyny iego/ y póświęciż ie/ że mi będą vrząd kápłáńfki ípráwiác. *Leop Ex* 30/30, 2.Par 26/18, *Luc* 1/8, 9; *OrzList* c; *BibRadz I* 8a *marg*, *Ex* 28/1, 30/30, 35/19, *Lev* 7/35 (9); *OrzRozm* G4v; *BielKron* 41, L1113v; 312b; Od którego fámeógo [Boga] ták Vrząd Kápłáńfki/ iáko y Krolewfkí pochodzi. *OrzQuin* G2v, G2v, G3v, K3, V2 [4 r.],

X2; *RejPos* 255v; Kąplánłki vřząd potrzebny ieřt ku zbáwieniu. *KuczKat* 1 marg, 25 marg, 80, 235 marg, 245 [3 r.]; *WujJud* 141v, 156 [2 r.], Mm3; *KarnNap* C4v; Przetofz nikogořz prawdziwie nie rozgrzełzáiá/ y vřędy řwoie Kąplánłkie řpráwuiać/ grzełzá. *SkarJedn* 339; *SkarŻyw* 86, 118 marg, 319, 471, 482 (10); *CzechEp* 229; *LatHar* 128, 685, 686; Ták iáko dziś Haeretykowie/ řtan y vřząd káplánłki vmyřlnie řzkáluia *WujNT* 98, *Luc* 1/8, 9, s. 286, 453 [2 r.], *Hebr* 5 arg (10); *SkarKaz* 44b, 157a; *SkarKazSej* 678a [2 r.], 680a; *KlonWor* 11.

»ustawa kapłáńska« (1): Ofiárowáł teř [Aaron] Skopu ná zábitá ofiáre według vřtáwy Kąplánłkiey *BielKron* 37v.

»władza kapłáńska« [szyk 5 : 1] (6): *KromRozm III* K5v; z władze řwoiéy Kąplánłkiey tego drugiemu Kąplán vřyca/ co w vřędzie řwoim wćále wřyřtko ma. *OrzQuin* V2, S3v marg; *WujJud* 151v [2 r.], Nn6.

»zwi(e)r(z)chność kapłáńska« [szyk 14 : 2] (16): *OrzRozm* D3 [2 r.], E2, G4v; Zwiěřchność Kąplánłká/ mátká być Polřkiey wolności przekonywa *OrzQuin* A3, A2v, B3, G3v, K4 řp, S4v (10); *WujJud* 151v; *PowodPr* 21.

Szeregi: »kapłáński, (a, i) biskupi« [szyk 2 : 2] (4): Abowim piřfe Hyeronim/ iř nyegdy z przodku yeden to vřząd był biskupi á káplánłki *KromRozm III* H7v, H8; *WujJud* 86; *SkarKaz* 455a. [*Ponadto w przeciwwstawieniach* 3 r.].

»kapłáński i kořcielny« (1): A pořtánowiřly káplánłkie y kořcielne rzeczy: gdy miał v portu w okręť wřiádać/ krol przyřłał/ y puřczáć go nie kazał *SkarŻyw* 335.

»(tak) kapłáński, (i, jako i) krolewski« (4): prořmy Pána Bogá/ áby nas raczył záchowác/ pod Zwiěřchnořciá Kąplánłká y Królewřká *OrzQuin* X4v, G2v; *KuczKat* 25 marg; *SkarKazSej* 678a. [*Ponadto w przeciwwstawieniu* 1 r.].

»kapłáński i zakonniczy« (1): trzály y złamály řię ná wielu mieyřcách *Vota*, y przyřięgi káplánłkie y zakonnicze *ReszPrz* 73.

Przen (21) :

a) O Chrystusie (16) :

Wyrażenia: »służba kapłáńska« (1): Pan Kryřtus vřtáwicznie řam řiebie iednáiać nas z Bogiem Oycem řwym/ ofiáruie řłużbę Kąplánłká vřtáwiczná *OrzQuin* Nv.

»kapłáński urzład« [szyk 13 : 2] (15): *PatKaz II* 44v; *KromRozm III* K5; *LubPs* Z2, Z3v; Gdzie Kryřtuř wypeřnił vřząd káplánłki. *KrowObr* 180v marg, 180v, 181, 181v [3 r.], 210, Rr3v; *OrzQuin* Z2v; *RejPosRozpr* b4; *ReszPrz* 17; *WujNT* 766.

b) O Matce Boskiej (4) :

Wyrażenie: »kapłáński urzład« [szyk 3 : 1] (4): Otocz na then urzład kapłánřky y uyřřzey nřřly kapłánřky z wyecznořczy od troycze blogořlauyoney yeřt abo byla pořzwyáczona *PatKaz II* 38v, 38 [2 r.], 44.

c) Kosztowny, wystawny (1) : Pontificales coenae, Kąplánłskie bieřiády/ to yeřt kořztowne. *Mácz* 312a.

ß. Kapłana dotyczący, do kapłana skierowany; odnosi się do kapłana jako obiektu podlegającego stanowi lub czynności wyrażanej przez określony rzeczownik (17) : *KromRozm III* K; Pius Papieř

[...] wstąpił kławy o kościelne rzeczy gwałtownie bráne/ to iest/ o dzyefięciny/ o przelládowanie kápłáńskie/ y o ine. *BielKron* 150; *OrzQuin* Zv; Oni od iedności y kápłáńskiego posłuszeństwa odftąpili *SkarŻyw* 493, 413 marg.

W charakterystycznych połączeniach: obiranie kapłańskie(-a) posłuszeństwo, prześladowanie, śmierć, zelżywość.

Wyrażenie: »(po)święcenie (a. poświęcanie) kapłańskie« [szyk 10 : 2] (12): *PatKaz III* 135, 139v; *WujJud* 165, 167v; *SkarJedn* 48, 50, 142; bacząc iż ten Ekwicyufz/ żadnego święcenia kápłáńskiego nie máiąc/ po miálteczkach y wsiách náuczał/ y kazał *SkarŻyw* 211, 251, 543; Láská poświęcenia kápłáńskiego. *WujNT* 728 marg, Bbbbbbb4.

γ. Kapłanowi właściwy, swoisty, podobny, taki jak u kapłana, cechujący kapłana (25) : Iufz tu tedy ftąd każdy wierny obátzyć może/ iż tho wálze łfalone dziewictwo/ y tá łmrodliwa á wymyflona tzyłtość kápłáńka/ nieiefth z żadney wftawy pífmá Świętego *KrowObr* 229v, 227, 228, 228v; *OrzRozm* E3v, Kv; *BielKron* 34; Pátzayże tu zacności wielkiéy Kápłáńskiéy/ o Sákrámentarzu. *OrzQuin* L3, A2v, C4 źp; *WujJud* 239; Do kłáztoru z Biskupftwá vczýć fię cnot kápłáńskich pozedł. *SkarŻyw* 291 marg, 291, 320 [2 r.], 456 [2 r.]; *CzechEp* 250; *WujNT* 386 marg; *PowodPr* 12, 44; *SkarKazSej* 679a.

W charakterystycznych połączeniach: cnota kapłańska (-i, -e) (2), cześć, czystość (6), doskonałość, dostojność, duch, imię (2), kształt, majestat, poczciwość, powściągliwość, zacność (8).

Wyrażenie: »kapłański nowego zakonu« (1): O mocy y zacności kápłáńskiey nowego zakonu/ ták pífze *SkarŻyw* 91.

Szeregi: »biskupi i kapłański« (1): Tymi łowy [...] pokázuie [...] zacność Apóftolfká/ Biskupią y kápłáńką: gdy ie w poruczonym vrzędzie rowne łobie czyni *WujNT* 387.

»ani krolewski ani kapłański« (1): Przeto/ iż ono piérwizé nie tykáło łye Máiełtatu iego/ áni Kápłáńkiégo/ áni Królewkiégo *OrzQuin* D3.

δ. Będący w posiadaniu kapłana, dla kapłana przeznaczony (55) : *HistJóz* E3, E3v; A pod ręką iego bily Eden y Beniámin/ Iefue y Semeiás/ Amariás tełz y Secheniás/ w mieścicach kápłáńskich [*in civitatibus sacerdotum*] *Leop 2.Par* 31/15, *Ez* 48/13; *BibRadz 1.Reg* 22/19, *1.Mach* 4/38; Na drugi rok [...] kupił Iozeph włzytkę zyemię Egipfká zá żywność/ okrom kápłáńskiey zyemie *BielKron* 18, 36, 63, 66v, 73, 76, 326; *GórnDworz* R4v; *SkarŻyw* 388, 483; Dołtáloby fię téz było [...] Albo vrzędu iákiégo/ Albo chlebá kápłáńkiégo/ Albo wioski od kłáztorá/ Albo iurgieltu od dworá. *KochMRot* B3v; *LatHar* 127; Compoficia o żywności kápłáńskiey według Ewángeliey/ iaka? *PowodPr* 22 marg; Bo kátolikow do protełtáciey iáko tákó vżyiemy: Ale gdy przyydzie do łnopow kápłáńskich/ czáfem (o łromoto) nieták Ewángelik będzie do nich porywczy *PowodPr* 25, 59.

W charakterystycznych połączeniach: chleb kapłański (-u, -e) (2), dochody (2), dom(ek) (2), granice (2), kadzielnica, miast(eczko) (5), miejsce, mieszkanie, rzeczy, snopy, ziemia (3), żywność (2).

Wyrażenia: »odzienie, ubior(y), szata(-y) (była) kapłańska(-e, -i)« [*w tym: szaty i ubiory (1)*] = *sacerdotalia vestimenta* *Murm*; *tunicae sacerdotales* *PolAnt* [szyk 19 : 10] (15 : 8 : 7): *PatKaz I* 11; *Murm* 128; *HistAl* D4v; *KromRozm II* k4, 1; *BibRadz 1.Esdr* 2/69; Zábil tedy onego dniá Doeł ośmdzyefiát y pięć kápłanow vbráne w kápłáńskie odzyenie. *BielKron* 66v, 34 marg, 35v, 36, 37v, 38

(17); *BiałKat* 151; *WujJud* 41v; *SkarŻyw* 493; *LatHar* 78; *WujNT* 840 *marg*; Iefli onemu Befeelowi y Ooliábowi [...] ná lzáty y vbiory kápłáńńkie/ do ołtarzá/ Duchá Bożego było potrzebá *SkarKazSej* 660b.

»kapłański(-a) stolec (*a. stolica*)« [szyk 1 : 1] (2): *BielKron* 75v; tám dwádzieściá lat y pięć łtołicę Kápłáńńką trzymał *SkarJedn* 91.

»stoła, ornat kapłański(-a)« (1 : 1): Weźmi Aaroná y fyná iego Eleázará z nim/ á przywiedzyesz ie przed wlyzytek lud ná gorę Hor/ á tám zeymieysz łtołę kápłáńńką z Aaroná á włożyłz ná Eleázará. *BielKron* 42; Ták téz tenże Dawid/ przed Skrzynią Zakónu Bożego/ w Effodzie/ to ieft/ w Ornaćie Kápłáńńkim/ nie będąc Kápłanem/ grał y łkakał między Kápłany *OrzQuin* V2v.

»świątńca kapłańska« (1): A the będą pierwiązńki Świątńce Kápłáńńkiey [*Et istis erit oblatio sanctitatis sacerdotibus*] *Leop Ez* 48/10.

ε. *Składający się z kapłanów, zawierający kapłanów* (53) : *SkarJedn* 62; Włzákże y drugie/ ktorzy ábo kiedy byli ná tym wrzędzie/ ábo byli przełożonemi nád dwudzieftą y czterech domow y rzedow kápłáńńkich/ też Arcykápłanámi názywano. *WujNT* 354.

W przeciwstawieniu: »szlachecki ... kapłański ... kmiecy« (1): inlyzy żywot/ inlyzy łtan ieft łzláchecki/ inlyzy kápłáńńki/ á od tych różny kmiecy *OrzJan* 123.

Wyrażenia: »bractwo kapłańskie« (1): Ieft przez 30. Szpitalow: łą Collegia álbo Bráctwá kápłáńńkie *ReszHoz* 115.

»kapłańska familija« = *familia sacerdotalis Vulg* [szyk 1 : 1] (2): *Leop 1.Par* 24/31; Kápłáńńkich fámiliey 24. było *LatHar* 685 *marg*.

»(na)rod (*a. rodzaj*), dom, krew kapłańska(-i)« = *genus sacerdotale Vulg* [szyk 6 : 3] (7 : 1 : 1): *OpecŻyw* C2v; *PatKaz II* 44, 44v; *BielKron* 94; Obcy y zrodzáiu kápłáńńkiego nieidący do ołtarza nie przyłtąpił. *SkarŻyw* 492 *marg*; iáko tám kápłanem y łzáfarzem duchownych łkárbow nikt być niemogł/ iedno ze krwi kápłáńńkiey idący *SkarŻyw* 493, 362; *WujNT* 195, *Act* 4/6.

»narod, rodzaj kapłański« = *wszyscy kapłani* (1 : 1): *RejPos* 46v; W tey wierze/ práwi/ łtoię/ ktora cudámi vtwirdzona y łukcełsyá á rodzáiem kápłáńńkim wzmoćniáła. *SkarKaz* 241a.

»rada kapłańska« = *sanhedryn* (1): gdy Pan náłz w Rádzye kápłáńńkiey dziwnie był przełádowan/ á od nawyłzłzego Biskupá zdradliwie był pytan *RejPosWstaw* [21³].

»stan kapłański« [szyk 17 : 14] (31): W zadnym łtanie niemałz wiécey cudzołozńikow y gámratow iáko włtanie kápłáńńkim papiełkim. *KrowObr* 228v *marg*, 228v; *OrzRozm* G3v, G4 [2 r.], G4v [3 r.], H [3 r.], H2 (13); *BielKron* 155v, 200v; *OrzQuin* Hv, Q4, V2v; *KuczbKat* 245; *SkarJedn* 358; kápłáńńki łtan rodzic oycow niemoże/ iedno przez chrzełt łyny rodzi/ á nie oyce áni doktory. *SkarŻyw* 456, 107; *OrzJan* 49, 123; *WujNT* 98 *marg*, *Zzzzz2* [2 r.]; *PowodPr* 59, 81.

Szeregi: »kapłański i biskupi« (1): panna marya myala bycz y byla porodzona łkapłanłkyego y byłkupyego rodzayu yłz ona myala kapłanłky urząd uypelnycz *PatKaz II* 44.

»krolewski i kapłański« (1): áby Mełłiałz/ ktory miał być krolem záraz y kápłanem/ oboiego domu krolewłkiego y kápłáńńkiego krewnoóciá dotykał. *WujNT* 195.

»kapłański i lewitski« (1): Rzucili też y ony lofy [...] przed Krolem Dawidem/ y Sádokiem y Abimelechem/ Książęty fámiliey Kápłáńfkich y Lewitfkich [*sacerdotium et leviticarum*]: ták więczfíe iáko mnieyfze/ wífytkie los rownie podzielał. *Leop 1.Par 24/31*.

»kapłański, zakonniczy« (1): Stany Kápłáńfkie zakonnicze tákycz zakonniczek bogu pollubione/ od fwego powinowáctwá oderwáne fą *BielKron 200v*.

Przen: O wszystkich wiernych (5) :

Wyrażenia: »krolestwo kapłańskie« (4): Y bédziecie v mnie krolestwem kápłáńfkim [*regnum sacerdotale*]/ á narodem fwiętym *BibRadz Ex 19/6* [*przekład tego samego tekstu SkarKazSej*]; *SkarŻyw 481; SkarKazSej 677, a*.

»narod kapłański« (1): Tu wífyfcy wierni náukę máiá/ áby żądze fwe odwodźili od rzeczy ziemfkich/ biorąc sobie Pána zá dziedzictwo fwoie/ gdyż fą narodem fwiętym y kápłáńfkim. *BibRadz I 88c marg*.

ζ. *Będący kapłanem (4) :* Lecż my poświęcenia y zacności Sákrámentow żadná miárą lámemu Cháráktrowi/ álbo ofobie kápłáńfkiey nie przywáfzczamy. *WujJud 166, 222; Ktorzy do perfony kápłáńfkiey abfolucyá mocno przywáfzáli/ y wiárę zbáwienná odpufzczenia grzechow [...] tym fpofohem gáfzą y zágubiáią. WujJudConf 82v, 165.*

η. *Znajdujący się pod władzą kapłana (4) :*

Wyrażenie: »krolestwo kapłańskie« (4): Y przetoż ony Chrześcijány Piotr ś. názwał kápłáńftwem krolewfkim/ ná wzor kościoła ftárego/ ktory iefł názwany krolestwem kápłáńfkim. *SkarKazSej 679a, 677b, 679a [2 r.]*.

θ. *Pozostający do kapłana w stosunku społecznym: urzędowym lub rodzinnym (83) :* A słyżyż tu/ co Apoštołfkie Kanony w wáfzych wáfnych ksiągach/ o żonach kápłáńfkich powiedáią? *KrowObr 230, 230v [3 r.]; OrzRozm D3, D3v [2 r.]; BielKron 44v, 151 marg, 158 marg, 200 marg, 208; OrzJan 129.*

W charakterystycznych połączeniach: dziewczka kapłańska(-i, -e), sługa (3), żony (9).

Wyrażenia: »książę kapłański(e)« = *princeps sacerdotum PolAnt, Vulg; summus sacerdos PolAnt (61)*: Niewiedzátz kfiążetá kapłańcy tzoby daley na to dziewicy blogoflawionee odpowiedzietz mieli/ wefłli w radę *OpecŻyw 3v, 3, 4 [2 r.], 70v [2 r.], 83, 98v (12); OpecŻywList C2; OpecŻywSandR nlb 3v;* Y odpowiedział Yadus książę kapłańkie rzekąc *BielŻyw 155, 155; KrowObr B4; Leop 2.Par 36/14, 2.Esdr 12/7, Luc 22/66, 23/4, 10, 13, Act 22/5;* Y wífyżawfzy Kfiążetá kápłáńfkie y Fáyryzeufzowie podobieńftwa iego/ poználi iż o nich mowił. *BibRadz Matth 21/45, Mar 11/18, 14/43, 47, 53, 54 (13); BielKron 95, 124v; RejPos 12v, 22, 23v, 35, 41 (17); BiaKaz C4v; MWilkHist Dv; Αρχιερεΐς z Greckiego wáfśnie Arcykápłani: ktore Lácińfki tłumácz czáfem książęty kápłáńfkimi/ czáfem bifkupámi/ á czáfem nawyżfzymi kápłany zowie. *WujNT 8, Matth 26/51; KlonWor 28.**

»książę kapłański(e)« = *papież, też inny dostojnik kościelny; najczęściej iron (4); KrowObr B4, 17;* A thu fie vcżcie á vpominaycie nędzne kfiążetá kápłáńfkie/ s przykáfdu tego przodká fwego/ o ktorym tu Ewányeliftá s. piŕze/ iż był zacnego wrzędu kápłáńfkiego *RejPos 255v;* W tym liście iáko piŕze Iákob Návárchus zowie/ ten Ian Iákobitow Pátryárchá/ Bifkupá Rzymfkiego [...] książęciem kápłáńfkim/ y wífytkich pielgrzymuífych wodzem *SkarJedn 307.*

»przełożony kapłański« (3): *RejPos* 251; Názáiutrz po wielkim piątku/ zefzli się przełożeni kápłáńscy y Pháryzeufzowie/ do Piłatá mowiąc *MWilkHist* Bv; *WujNT* 8.

»sługa kapłański« = *aedituus Vulg* (2): *Leop Soph* 1/4; vrząd kápłáńfki dány Aaronowi/ nálazł [...] ludzie/ ktorzy się wzburzyli y ine pobudzili: to iest Lewity flugi kápłáńfkie *SkarŻyw* 492.

Szereg: »kościelny z kapłańskim« (1): wyniśfczę z mieyfćá thego oftháthki Báálowe/ y ípołu imioná kościelnych flug z kápłáńfkiami [*nomina aediuorum cum sacerdotibus*] *Leop Soph* 1/4.

†. *W połączeniu z nazwami części ciała, głównie w użyciu metonimicznym* (35) : *BierRaj* 21v; *KromRozm III* K4; A tefz kápłáńfkie vřtá máią řtrzec vmieiętności [*bibl. Mal* 2/7] *KrowObr* 108v [*przekład tego samego tekstu ReszPrz*], 125 marg, 125v, Ttv; Y mowił Ieremiařz Prorok do Anániařřá proroká przed oczymá kápłáńfkiami [*in oculis sacerdotum*]/ y przed oczymá ludu wřfytkie⁶⁰ ktorzy był w do^{mv} Páńřkim *Leop Ier* 28/5, *Lev* 2/8; Krol Polřki iest flugá Kápłáńfki/ pořtanowiony przeto w Polřce ręká Kápłáńřká *OrzRozm* D3, Hv, L4v, M3; Gdy fie tráfi ktoremu zgrzeřzyć/ pádnie v nog Kápłáńřkich áby go rozgrzeřzył *BielKron* 462; *OrzQuin* D3v, S4, V; *BialKat* 321, 331; *WujJud* 71v marg, 171, L17; O řpowiedzi do vchá kápłáńřkiego tak mowi *SkarŻyw* 320, 91, 290, 320 marg, 337, 491 marg, 510 marg, 511; *ReszPrz* 102; *WujNT* 1.*Tim* 4/14; *WysKaz* 22; *SkarKaz* 243b; *SkarKazSej* 681a.

W charakterystycznych połączeniach: nogi kapłańskie (-a) (3), oczy, pierś, ręka (20), twarz, ucho (3), usta (5), wargi.

Szereg: »kościelny i kapłański« (1): ále by trwáła wřercn wiernych Ewánielia/ y z vřt by kościelnych y kápłáńřkich podánim iednemu od drugiego przychodząca/ niewychodziłá. *SkarŻyw* 364.

✎. *W połączeniu z rzeczownikami, „powołanie”, „stan” oznacza kapłaństwo, bycie kapłanem* (9) :

Wyrażenia: »powołanie kapłańskie« (1): Iáko teř y řynowie Aaronowi ná dowod powołánia řwego kápłáńřkiego/ nie vkázowáli cudow *SkarKaz* 417b.

»kapłański stan« [*szyk* 4 : 4] (8): *GliczKsiąř* O4v marg, O7; *BielKron* 158; *PaprPan* C; *SkarŻyw* 235, 527; *ReszPrz* 111; Rzecze on řtářřzy dźiedzic: Odpuřć mi Kápłanie/ Zem ćię nie vřzánowáł w twym Kápłáńřkim řtanie *KlonWor* 71. [*Cf a.a.* »urząd kapłański« *WujNT* 98].

λ. *Użycia wykazujące różnorodne i bardziej skomplikowane związki między wyrazem określanym a określającym* (9) : *KromRozm III* O2; *BibRadz* 2.*Esdr* 13/29; Názwiřko Kápłáńřkie zda fie że iest wzyęto z Bořnice do Kořciołá. *RejPosRozpr* c2v; Ale gdyžeř mi iuř wedle myřli moiey Exekucyá odpráwił Kápłáńřká/ podřwářz do řámego Krolá *OrzRozm* K3v; Smieię powiáda/ Heretykowie do řtolice Piotrowey vćiekáć fie/ do Kořciołá przodkuiącego/ zkąd iednořć kápłáńřka záczeńá fie. *SkarJedn* 90, 104.

W charakterystycznych połączeniach: egzekucja kapłańska(-e), jednořć (4), linija, nazwisko, przymierze.

Zestawienie: »Księgi Kapłańskie« (1): Poczinaię fie trzecie księgi Moizeřřowe ktore řydowie zowá Wáikrá: Láćinnicy Leuiticus/ á my mořemy zwáć Księgi Lewitow ábo Kápłáńřkie. *Leop* H.

Szeregi: »biskupi i kapłański« (1): Cypryan S. kořcioł Rzymřki zowie řtolicá Piotrowá/ kořciołem princypálnym/ [...] od ktorego fie iednořć Bifkupia y kápłáńřka poczeńá. *WujNT* 525.

»kościelny i kapłański« (1): Lecz ty nowe nauki/ iż nigdy ielzcie żadnemi cudami potwierdzone nie były/ á nie idą też po rodzaíu áni po liniey kościelney y kápłáńfkiey: łłufznie bárzo cudá mieć máią *SkarKaz* 419b.

»kapłański i (abo) lewitow« [szyk 1 : 1] (2): *Leop* H; Pomniż ná to o Boże moy/ przeciw tym ktorzy pomázáli kápłáńftwo/ y przymierze Kápłáńfkie y Lewitow [*pactum sacerdotii et Levitarum*]. *BibRadz* 2.*Esd*r 13/29.

b. *W szeroko pojętej funkcji dzierzawczej; odnosi się do konkretnej osoby będącej kapłanem (31) :*

α. *Do kapłana należący jako część składowa jego organizmu fizycznego (1) :* Szedł też y do Bethel krol/ á thám ołtarz łpalił y s kościámi kápłáńfkimi y fáłszywych prorokow/ wyiáwłzy ie z grobow *BielKron* 90v.

β. *Wykonany, uczyniony, popełniony przez kapłana; przymiotnik „kapłański” odnosi się do kapłana jako sprawcy czynności lub stanu wyrażonego przez określaną rzeczownik (21) :* *HistAl* C2v; *KromRozm* II łv; Przy offiárowániu zá grzech kápłáńfkí y włfech ludzi/ z łtápił ogień od Bogá/ y łpalił offiáry. *Leop Lev* 9 arg; *Zadney* popráwy nie było około Kościołá/ a tho prze niedbáłftwo Kápłáńfkie *BibRadz* I 216b marg, *Lev* 4 arg, I 461; *BielKron* 34v, 110, 111v, 228v; Nie pátrż ná żywot/ áni ná vczynki Kápłáńfkíe Królu *OrzQuin* G2v; *KuczbKat* 220; Ale Młza święta/ dla złości Kápłáńfkiey/ wagi łwey nie vtraca *WujJud* 230, 92v, 222, 230; *RejPosRozpr* c3v; *SkarŻyw* 107 marg, 498, 500; *PowodPr* 3.

W charakterystycznych połączeniach: gniew kapłański(-a, -e), grzech (3), niedbalstwo, prośby, rozkazanie (3), słowo, sprawa (2), śmiałość, śpiewanie, ukazanie, uczynki, występki, zbytki, zdrada, zasługa (3), złość.

γ. *Należący do kapłana, będący w posiadaniu kapłana (1) :* Pobrác łkárby s Kościołow/ á kowác Mynicę/ Lepiey niżli bogáćić Kápłáńfką piwnicę. *BielSat* L4v.

δ. *Pozostający do kapłana w stosunku rodzinnym (8) :* Zkarał był pan Bog pokolenie beniamyn iż dla zgwalczenia iedney zony kapłańfkiey łzefłczdziefiád tifiác zginęło ricerłkiego ludu *SeklKat* K4; *BibRadz* 1.*Esd*r 2/61; To vłtyłzawłzy Agámenon/ kazał do zbroie Rycerłtwu przeciw tym ktorzy nań powłtáli o corę kápłáńfką. *BielKron* 57v; Y łzłá dzyewká łłuzebna do łynow kápłáńfkich/ ktorzy łie zátáli v łtudnie Rogiel *BielKron* 72, 28v, 57v, 111v; *SkarKaz* 419b.

W charakterystycznych połączeniach: cora kapłańska(-i, -e), dzieci, dziewczka (2), syn (3), żona.

2. *Odznacz. ‘nazwa figury szachowej zwanej także popem’ (1) :* Podłzedł wodz biały/ y dołtał Rycerzá. Ktory niedawno/ przez kápłáńfką kułzę/ Przed łámym Krolem dał był Bogu dułzę. *KochSz* B4.

Synonim: 1. duchowieński.

Cf KAPŁANI, [KAPŁANOW]